

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tilhørerkreds:	Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Anledning:	Samråd om sammenhæng mellem Kemikalier og fedme
Taletid:	5 min.
Tid og sted:	9. januar 2008 kl. 13 i s-092

Jeg vil også gerne takke for invitationen til dette samråd. Jeg går ud fra, at anledningen til spørgsmålet er artiklen i Ugeskrift for Læger om hormonforstyrrende stoffer og udvikling af fedme. Jeg har fået en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen om artiklen.

Det fremgår af artiklen, at det i flere studier er påvist, at den øgede forekomst af fedme ikke udelukkende kan forklares ud fra livsstil og genetiske forhold. Derfor har der siden 2002 været fremsat en hypotese om, at den øgede mængde af kemikalier i miljøet kunne være medvirkende årsag bl.a. ved at kemikalierne har ødelagt kroppens naturlige vægtkontrolbalance. Der har mest været fokus på hormonforstyrrende stoffer.

Sundhedsstyrelsen fremhæver, at det i artiklen konkluderes, at der ikke er direkte bevis for, at kemikaliepåvirkning medvirker til vægtøgning og den stigende forekomst af fedme. Især da der mangler tilstrækkeligt med veldokumenterede studier på mennesker. Men det er et område, der bør følges nøje i fremtiden.

Sundhedsstyrelsen har endvidere set på den nyere litteratur på området og kommer frem til samme konklusion. De fremhæver bl.a., at nyere videnskabelige undersøgelser, som understøtter mistanken om sammenhængen mellem fedme og kemikalier, næsten udelukkende baserer sig på dyrestudier.

Der er flere dyrestudier, som tyder på, at lave dosser af kemikalier i særlige følsomme perioder, såsom i fostertilstanden og hos den nyfødte unge, kan være af stor betydning for udvikling af f.eks. overvægt senere i livet.

Der findes også nogle få befolkningsundersøgelser, hvor man nærmere har undersøgt sammenhængen mellem kemikalier og fedme. Disse

undersøgelser peger også på, at der er mulighed for, at fedme hos voksne kan skyldes påvirkninger af forureningsstoffer og måske især hormonforstyrrende stoffer, tidligt i udviklingen, måske i fostertilstanden. Men Sundhedsstyrelsen mener også, at der fortsat mangler mere håndfast viden om, hvordan stofferne påvirker den menneskelige organisme.

Som miljøministeren sagde før, har vi allerede aftalt et udbygget samarbejde mellem miljømyndighederne og sundhedsmyndighederne for at skaffe mere viden på dette område. Herudover har vi en fælles interesse i at lægge pres på WHO for at intensivere det internationale samarbejde om forskning i hormonforstyrrende stoffer. Så længe den eksakte viden om sammenhængen ikke er tilstrækkelig, er det ikke

muligt at tage nogle håndfaste initiativer. Men det er selvfølgelig vigtig, at fagfolk og myndigheder har kendskab til de hypoteser, der findes. Derfor vil jeg bede Sundhedsstyrelsen om at medtage information om disse hypoteser i kommende udredninger om årsager til fedme. Jeg vil også bede Sundhedsstyrelsen om, at rådgivning til andre myndigheder fremover kommer til at inkludere den eksisterende viden om kemikalier og fedme.

Det vi ved i dag, er, at forkert kost og manglende motion kan føre til fedme. Derfor har regeringen allerede gennem flere år haft forebyggelsen af fedme som et højt prioriteret område. Det er nemlig en kendsgerning, at flere og flere danskere bliver overvægtige og dermed

udsætter sig for en række alvorlige følgesygdomme, som i værste fald kan medføre døden.

Blandt svært overvægtige er det særligt risikoen for hjertekarsygdomme, diabetes 2, visse kræftformer og nedslidningsskader, som er hyppigst forekommende.

Tallene viser at det er en problemstilling som skal tages alvorlig. 30 – 40 % af den voksne befolkning er overvægtige. Og mindst hver tiende dansker er decideret svær overvægtig.

Der er 75 % flere danskere, som er overvægtige i dag end i 1987. En tendens, som hvis den ikke stoppes, betyder, at 70 % af den danske befolkning vil være overvægtige i 2030.

Det er et dystert fremtidsperspektiv, som det er en stor udfordring at løse. Hvis vi ikke magter det, vil det danske sundhedsvæsen sande til i patienter med kroniske sygdomme relateret til svær overvægt.

Overvægtsproblematikken har derfor stor politisk fokus, og mange initiativer er sat i værk. Den nuværende indsats retter sig dels mod forebyggelse og dels mod behandling af svær overvægt. Behandling af svær overvægt er kompliceret og forudsætter en tværfaglig indsats. Overvægt har store helbredsmæssige og sociale konsekvenser. Det er derfor enormt vigtigt, at der arbejdes målrettet med forebyggelse, hvor der fokuseres på fysisk aktivitet og sunde kostvaner.

Regeringen vil nedsætte en forebyggelseskommission, der skal komme med anbefalinger om forebyggelse. Med udgangspunkt i disse anbefalinger vil regeringen i samarbejde med KL og Danske Regioner udfærdige en national handlingsplan for forebyggelse. Det er min klare forventning, at kommissionen også vil fokusere på forebyggelse af fedme hos børn og voksne.

Endvidere har Sundhedsministeriet i partnerskab med TrygFonden igangsat en af de hidtil største samlede undersøgelser af danskernes sundhed også kaldet KRAM undersøgelsen – KRAM står for **K**ost, **R**ygning, **A**lkohol og **M**otion. Som led i undersøgelsen kører en KRAM-bus rundt i Danmark, og besøger 12 forskellige kommuner for at sætte fokus på helbredet hos den almindelige dansker.

I forbindelse med de to seneste aftaler om satspuljen på sundhedsområdet har satspuljepartierne været enige om, at forebyggelse af overvægt og fedme skal intensiveres. Samlet set er der i forbindelse med disse satspuljeforlig afsat godt og vel 136 mio. kr. til projekter målrettet forebyggelse af overvægt.

Som miljøministeren indledte med at sige, deler regeringen bekymringen om de skader, hormonforstyrrende stoffer kan medføre for mennesker og miljø. Jeg for min del er overbevist om, at samarbejdet mellem Miljøministeriet og Sundhedsministeriet på dette område vil bringe os et skridt videre både nationalt og internationalt.

Tak!